

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI**Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:****Esas Sayısı : 2015/37 (Siyasi Parti Mali Denetimi)****Karar Sayısı : 2019/12****Karar Tarihi: 16/10/2019****I. MALİ DENETİMİN KONUSU**

Adalet ve Kalkınma Partisinin 2014 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi içtüzüğü hükümleri uyarınca Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Alparslan ALTAN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA ve Rıdvan GÜLEÇ'in katılımlarıyla 26/5/2016 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

2. Adalet ve Kalkınma Partisinin 2014 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

3. Adalet ve Kalkınma Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2014 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Burak FIRAT tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

4. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2014 yılı gelirlerinin 308.105.859,56 TL, giderler toplamının 391.665.639,25 TL olduğu anlaşılmaktadır.

5. Partinin 2014 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu; bu hâliyle 2014 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

6. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 183.842.833,28 TL olup bunun 6.596.525,42 TL'si parti mal varlığı gelirlerinden, 177.130.328,00 TL'si devlet yardımlarından, 3.169,44 TL'si bağış ile yardım gelirlerinden ve 22.810,42 TL'si diğer gelirlerden oluşmaktadır.

7. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Gelirleri

8. Partinin 2014 yılında il örgütlerine ilişkin gelirleri toplamı 124.263.026,28 TL olup bunun 81.960,87 TL'si üye giriş aidatlarından, 3.235.788,78 TL'si üye yıllık aidatlarından, 2.292.435,47 TL'si aday adaylığı özel aidatlarından, 291.600,00 TL'si satış gelirlerinden, 77.987.230,00 TL'si Genel Merkez yardımlarından, 83.677,62 TL'si Parti mal varlığı gelirlerinden, 38.077.250,12 TL'si bağış ve yardım gelirlerinden ve 2.213.083,42 TL'si diğer gelirlerden oluşmaktadır.

9. Parti il örgütlerinin 2014 yılı kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

10. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 241.891.362,02 TL olup bunun 13.656.445,94 TL'si personel giderlerinden, 2.727.381,53 TL'si kira giderlerinden, 1.427.866,08 TL'si haberleşme giderlerinden, 396.089,92 TL'si basılı kâğıt, kırtasiye ve diğer giderlerinden, 2.669.267,46 TL'si ısıtma aydınlatma ve temizlik giderlerinden, 679.048,46 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 77.987.230,00 TL'si teşkilata yardım giderlerinden, 2.004.905,18 TL'si seyahat giderlerinden, 899.969,03 TL'si taşıma vasıta giderlerinden, 19.756.253,46 TL'si basın yayın ve tanıtma giderlerinden, 408.043,01 TL'si vergi, sigorta, noter ve mahkeme giderlerinden, 109.502.953,13 TL'si seçim giderlerinden, 9.775.908,82 TL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

11. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Giderleri

12. Partinin 2014 yılında il örgütlerine ilişkin giderler toplamı 149.774.277,23 TL olup bunun 7.762.937,58 TL'si personel giderlerinden, 12.848.931,71 TL'si kira giderlerinden, 7.249.437,39 TL'si haberleşme giderlerinden, 3.452.213,91 TL'si basılı kâğıt, kırtasiye ve diğer giderlerinden, 6.592.599,43 TL'si ısıtma, aydınlatma, temizlik

giderlerinden, 23.592.135,83 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 1.374.433,24 TL'si teşkilata yardım giderlerinden, 2.695.858,83 TL'si seyahat giderlerinden, 7.129.188,01 TL'si taşıma vasıta giderlerinden, 9.224.419,34 TL'si basın yayın ve tanıtım giderlerinden, 4.217.605,45 TL'si vergi, sigorta, noter ve mahkeme giderlerinden, 2.824.644,59 TL'si gelir getirici malzeme giderlerinden, 50.620.332,35 TL'si seçim giderlerinden ve 10.189.539,57 TL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

13. Parti il örgütlerinin 2014 yılı kesin hesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

14. Partinin 2014 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede 150.000,00 TL tutarında taşınmaz mal ve 5.942.369,73 TL tutarındaki taşınır mal, menkul kıymet ve telif hakkı ediniminin olduğu anlaşılmıştır.

15. Yapılan incelemede Partinin 2014 yılı içinde edindiği 150.000,00 TL tutarında taşınmaz mal ile 5.942.369,73 TL tutarındaki taşınır mal, menkul kıymet ve telif hakkı ediniminin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Adalet ve Kalkınma Partisinin 2014 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2014 yılı kesin hesabında gösterilen 308.105.859,56 TL gelir, 391.665.639,25 TL gider toplamının ve ayrıca yıl içinde edinilen 6.092.369,73 TL tutarındaki taşınmaz mal ve taşınır mal, menkul kıymet ve telif hakkının eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna 16/10/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ